

Giftiga Corydoras

Av Christina Pawelzik

Ibland hör man talas om att folk bränner sig illa när de råkar sticka sig på någon av de vassa fenstrålarna hos Corydorasmalar. Det verkar hända för de flesta arter, att de kan förorsaka brännande smärta och/eller domningar hos människor. Den här toxiciteten är känd sedan många år, men är ännu inte helt utredd. Flera skildringar av sådana tillbud är kända bl.a. av lokala fångstmän, som i strandkanten råkat trampa på en pansarmal. Man vet heller inte exakt var på fisken dessa ämnen utsöndras, men man förmodar körtlar i närheten av fenbaserna, t.ex. vid ryggen. Särskilt smärtsamt är det, när man sticker sig på spetsen av pectoraltaggen. Man bör därför också se upp vid vanlig hantering eller akvarierengöring, för att inte ofrivilligt bli stucken.

Det är inte bara vi som bör akta oss för giftet, även malarna själva eller andra fiskar kan lida av det. Förluster vid transporter är inte ovanliga av detta skäl. Vem har inte känt den karaktäristiska "doften" när man öppnat en transportpåse innehållande barbatusmalar? Nu senast, då jag fick hem sådana efter en auktion blev dödsiffran 50% inom två dygn, efter en transporttid på bara några timmar. Och detta trots extremt försiktig inkoppling. I DATZ nr 5/2001 kan man läsa en insändare som beskriver hur han drabbades av stora dödsiffror p.g.a. en transport i samband med en flytt. Den sammanlagda transporttiden i påsen var endast en timme, men trots detta utsöndrades p.g.a. stressen så mycket toxin att malarna visserligen klarade sig, men inte de ytlevande fiskar som packades ned i samma påsar! Dödsiffran för dessa var 90%. Inom två dygn blev det ytterligare dödsfall, totalt nästan hela fiskbeståndet. Och detta trots att malarna var packade endast enstaka eller parvis, emellertid alltså tillsammans med några ytlevande fiskar. Malarterna ifråga var *C. panda*, *C. paleatus* och *C. adolfoi*. Bäst att packa corydorasmalar för sig, alltså! De syretabletter som insändar-akvaristen använde i påsarna gjorde troligen varken från eller till.

De arter som anses utsöndra det starkaste giftet lär vara: *C. sterbai*, *C. barbatus*, *C. gossei* och *C. schwartzi*. En osäker källa anger även *C. schultzi*. Förmågan att utsöndra det här giftet varierar alltså från art till art, men sägs vara extremt utpräglad för *C. sterbai* och *C. gossei*. Pansarmalarna själva klarar att utstå mycket högre koncentrationer av det här giftet än andra fiskar, men blir koncentrationen exempelvis vid importfrakter för hög och för långdragen märker även de själva utav det. Malarna blir då sega och dör i värsta fall inom några dygn. Det kan dock lukta ganska starkt och obehagligt, innan de börjar ta allvarlig skada.

När jag är tvungen att transportera corydorasmalar använder jag mig av badkarstricket. Det innebär att jag fångar upp malarna och tillsammans med litet av det egna akvarievattnet låter dem "springa av sig" i badkaret eller en stor balja under minst en timme, helst flera. Då blir de stressade och utsöndrar mängder av sitt toxin. Därefter fångar jag upp dem och placerar dem i transportpåsen tillsammans med "färskt" vatten från hemmakaret. När jag har gjort på detta viset har jag aldrig råkat ut för förluster, inte ens vid transport av flera fullvuxna malar samtidigt och under 4-5 dagars transporttid! Det kan vara lämpligt att utföra ett vattenbyte i akvariet någon dag före transporten, det brukar jag också göra. Det är ett trick jag lärt mig inför frakter till Guppy-utställningar utomlands. Jag brukar också akta på att inte packa främmande malar från olika kar i samma påse, det skulle innebära ett starkt stressmoment även om malarna skulle vara kompatibla.

Personligen så brukar jag inte tillsätta något i transportvattnet, men i DATZ föreslår man absorberande substanser såsom aktivt filterkol eller zeolit. I tidningen kan man läsa om en procedur liknande mitt badkarstrick, men där rekommenderar man flera efterföljande vattenbyten, så att toxinerna avlägsnas fullständigt. Jag tror att detta stressar fiskarna i onödan, jag brukar alltså helt enkelt bara ta nytt akvarievatten. Man kan ju blanda i litet färskvatten förstås om man nu vill det. Syretabletter eller syrgas har jag aldrig använt till malar. Jag tror inte att det är bra, av samma anledning som det inte är bra för labyrintfiskar.